

Ermites i vida eremítica

Les ermites i els anacoretas de la muntanya de Montserrat formen part de la pròpia història del que és Montserrat. No se sap quan aparegueren els anacoretas a Montserrat. Sí que es té la referència de que el comte Sunyer donà a l'abadia de Ripoll al febrer de 933 unes esglésies o capelles situades a la muntanya de Montserrat. Eren Santa Maria, Sant Iscle, Sant Pere i Sant Martí. ¿Eren capelles o ermites?, ¿hi havien anacoretas?. No se sap. El que hi ha són llegendes, però no dades certes.

És més que probable que quan uns monjos de Ripoll anaren a Montserrat l'any 1025 a fundar un monestir al costat de l'ermita de Santa Maria, a la muntanya hi havia ermites amb els seus ermitans. ¿Quantes ermites o quants ermitans?. No hi ha informació.

La reforma de l'abat Cisneros, *Las constitutiones heremitarum Montisserrati* de García Cisneros, aprovades pel papa l'any 1495, ordenà l'eremitori montserratí. Des de llavors les ermites, amb més o menys ermitans, eren part real de la muntanya de Montserrat. La seva anomenada era gran. Alguns ermitans eren tinguts per persones venerables i per això era propi dels peregrins anar a fer la ruta de les ermites. Algunes cròniques d'antics viatgers ho expliquen amb força de detall. Tant era la fama dels ermitans que, en aquelles èpoques, l'expressió "*Muntanya de Montserrat*" identificava, no l'element natural sinó l'espai on es trobaven els anacoretas montserratins. També era normal fer servir l'expressió "*Santa Muntanya de Montserrat*" per referir-se al fervor religiós que es donava en l'eremitori montserratí.

Les relacions entre els anacoretas i els monjos cenobites no fou sempre bona. L'abat Cisneros integrà els anacoretas com a monjos de la comunitat. Els feu benedictins. Durant els segles posteriors, els cenobites intentaren que els anacoretas perdessin alguns dels drets atorgats per les constitucions cisnerianes. La història de l'eremitisme a Montserrat és també reflex de les diferents maneres d'entendre el valor religiós de la vida eremítica i el valor dels anacoretas.

La Guerra del Francès a Montserrat, 1811, significà l'inici de la fi dels anacoretas a Montserrat. Amb la guerra es destruïren les ermites i els ermitans, malgrat algun breu intent de recuperar l'eremitori, deixaren abandonades per sempre les

ermites de Montserrat. Avui, les ermites són un conjunt de ruïnes que mereixen ser conservades i apreciades pel valors religiós, històric i espiritual de la seva existència.

El relat paisatgístic de les ermites de Montserrat es una història a mig fer. No passa el mateix sobre el fenomen de l'eremitisme on existeixen amplis i fonamentats estudis. Poc s'ha parlat sobre la relació entre les ermites i l'entorn i el paisatge hi ha alguna documentació, no massa, que explica coses, però algunes fruit mes de la imaginació que de la realitat. Es corre el risc, com ha advertit el pare Xavier Altes de ser massa crèdul d'escrits passats. En ells hi ha imprecisions o invencions que s'han anat repetint durant els anys.

En aquest apartat el relat sobre el paisatge de les ermites de Montserrat pot semblar imprecís. No es pot fer d'altra manera. Per parlar de les ermites s'ha optat per adoptar diferents perspectives que són tractades en les següents seccions

[Introducció a la vida eremítica a Montserrat](#)

[Les ermites de la muntanya de Montserrat](#)

[Geografia de les ermites](#)

[Les ermites i el paisatge montserratí](#)

[Representacions gràfiques de les ermites](#)

[Els oratoris de l'antic eremitori](#)

[Llibres i articles sobre les ermites de la muntanya de Montserrat](#)

Accés directe a cada una de les ermites

[Sant Antoni](#) / [Sant Benet](#) / [Sant Dimes](#) / [Sant Jaume](#) / [Sant Jeroni](#) / [Sant Joan](#) / [Sant Onofre](#) / [Sant Salvador](#) / [Santa Anna](#) / [Santa Caterina](#) / [Santa Creu](#) / [Santa Magdalena](#) / [Santíssima Trinitat](#) /